

Werkblad **Heeten, Raalte**

WAAR ZIJN WE ?

In deze aflevering zijn we op bezoek in Heeten, in de gemeente Raalte. Inwoners en gemeente werken intensief samen. Ze praten veel met elkaar, lossen dingen op in overleg, en vertrouwen erop dat iedereen het beste met elkaar voor heeft. Daardoor lukt het om voorzieningen als een zwembad en sporthal te behouden, en om samen vanuit een dorpsambitieplan te werken.

Met dit werkblad onderzoeken we met elkaar hoe de alledaagse democratie hier vorm krijgt. De kernvragen waar we op reflecteren zijn:

- Hoe versterken we verbinding en veerkracht in gemeenschappen?
- Hoe ga je bewust om met invloed en uitsluiting?

INHOUD VAN HET WERKBLAD

In dit werkblad werken we met:

- de **belangrijkste inzichten** uit deze aflevering,
- **drie centrale vragen** met toegespitste werkvorm
- en relevante **handvatten vanuit wetenschap en praktijk**.

Belangrijkste inzichten uit deze aflevering

Democratisch weefsel: hoe versterken we verbinding en veerkracht in gemeenschappen?

- *In Heeten draait democratie om menselijke relaties. Inwoners en gemeente werken samen op basis van vertrouwen, niet vanuit regels of beleid. Door veel te overleggen en elkaar serieus te nemen, ontstaan duurzame oplossingen zoals het behoud van voorzieningen en het opstellen van een dorpsambitieplan.*
- *Democratie is hier alledaags en zichtbaar in kleine gebaren: een boer die spontaan grond aanbiedt, een open dag die voelt als een dorpsfestival, jongeren die actief worden betrokken. Politieke verschillen worden overstegen door gemeenschapszin en de overtuiging dat “er altijd wel iemand opstaat” om de kar te trekken.*

Macht en ongelijkheid: hoe ga je bewust om met macht en invloed?

- *Inwoners krijgen mandaat en eigenaarschap. Dat zorgt voor energie en betrokkenheid. De gemeente ondersteunt wat er al leeft, in plaats van te sturen. Zo ontstaat ruimte voor initiatief en verantwoordelijkheid bij bewoners.*
- *Macht wordt bewust gedeeld. Er is aandacht voor wie niet vanzelf meedoet: jongeren, nieuwkomers, mensen die minder makkelijk toegang hebben. Door actief ruimte te maken en drempels te verlagen, groeit het vertrouwen en wordt de democratie inclusiever.*

Drie centrale vragen met werkvormen

Vraag 1: Wat zie je?

Reflectievragen:

- Welke voorbeelden van sterk of kwetsbaar democratisch weefsel zie je in de fragmenten? Wat is daarin belangrijk?
- Hoe zie je dat vertrouwen wordt opgebouwd in Heeten? Wat zijn daar voorwaarden voor?
- Hoe wordt in Heeten omgegaan met macht en invloed voor de wijk?

Werkvormen ter verdieping

Werkvorm	Toelichting	Fragmenten
Ruimte voor zeggenschap van de bewoner	Teken hoe bewoners invloed hebben in Heeten. Wat zijn belangrijke succesfactoren en mogelijke bottlenecks?	- De burgerbegroting (19:24-21:36) - Truus en Lotte over de verandering in de gemeente (30.36-33:15)
Machtsbewust handelen	Bespreek voorbeelden van bewust omgaan met macht. Wat kun je hiervan leren?	- Betrekken van jongeren (35:00-36:01) - Stukje grond (11:15-12:46)
De kracht van de gemeenschap	Noteer één voorbeeld waarin de kracht van het democratisch weefsel zichtbaar is. Reflecteer op wat dit voorbeeld zo krachtig maakt.	- Open dag Maureen (36:48-42:10) - Mangs buij te Bange (12:53-16:31)

Vraag 2: Wat doe je zelf?

Reflectievragen:

- Hoe wordt in jouw wijk/gemeente omgegaan met macht en invloed?
- Waar zit jouw invloed? Hoe gebruik je die?
- Hoe draag jij bij aan democratisch weefsel?

Werkvormen ter verdieping

Werkvorm	Toelichting
Uitwisselen van ervaringen	Bespreek de reflectievragen in duo's of groepjes. Koppel plenair terug.
Verhalenwand	Schrijf korte verhalen over samenwerking of conflict in je buurt. Bespreek patronen.
Democratisch weefsel in 3 woorden	Omschrijf het democratisch weefsel in jouw buurt in drie woorden. Wat zeggen ze over vertrouwen en samenwerking?

Vraag 3: Wat zou je anders kunnen doen?

Reflectievragen:

- Welke stap kun jij zetten om macht te delen?
- Hoe kun je ruimte maken voor eigenaarschap van bewoners?
- Hoe kun je plekken zoals Heeten ondersteunen als leerplek?

Werkvormen ter verdieping

Werkvorm	Toelichting
Bandbreedte kaart: invloed delen oefenen	Laat deelnemers een actueel vraagstuk kiezen en drie kolommen invullen. - Vast: hier is geen ruimte voor invloed - Bespreekbaar: hier kunnen we samen keuzes maken - Open: hier is nog alles mogelijk Bespreek hoe je helder en transparant met bewoners kunt communiceren/samenwerken.
Actiekaart	Schrijf één concrete actie op die jij morgen kunt doen om democratisch weefsel te versterken en/of machtsbewuster te handelen.

Handvatten uit praktijk en wetenschap

Tijdens de bijeenkomst kunnen onderstaande handvatten worden benut om mee te geven als handelingsperspectief om machtsbewust te handelen.

Tips

1. **Maak macht expliciet.** Maak duidelijk wie beslist, wie adviseert, wie informeert?
2. **Maak duidelijk:** wat is beïnvloedbaar en wat niet?
3. **Compenseer ongelijkheid.** Zorg voor vergoeding voor reiskosten, tijds-investering of opvang
4. **Creëer ruimte voor tegenmacht:** faciliteer onafhankelijke toetsing
5. **Check wie ontbreekt:** wie zit niet aan tafel maar wordt geraakt?

Tijdens de bijeenkomst kunnen onderstaande handvatten worden meegegeven als handelingsperspectief om democratisch weefsel te versterken.

Handvat	Toelichting
Investeer in relaties, niet alleen in projecten	Duurzame democratie ontstaat in langdurige verbindingen, niet in losse interventies.
Ondersteun zonder over te nemen	Faciliteer lokaal initiatief, maar laat eigenaarschap bij de gemeenschap.
Erken lokale kennis en verhalen	Lokale ervaringen en waarden vormen de basis voor vertrouwen en samenwerking.
Werk met sleutelfiguren	Vertrouwde personen in de gemeenschap versterken draagvlak.
Creëer ontmoetingsplekken	Fysieke en digitale plekken waar mensen elkaar informeel kunnen spreken.

